

Motion till riksdagen 2018/19:1379

av **Markus Wiechel m.fl. (SD)**

Myanmar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige och omvärlden inte bör vara för naiva i bedömningen av situationen i Myanmar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att det ställs tydliga krav på Myanmar vad gäller efterföljande av FN-resolutioner, mänskliga rättigheter, politiska fångar, etniska konflikter och minoriteters ställning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör intensifiera sina ansträngningar i syfte att stödja karenfolkets strävanden efter ökad autonomi och mänskliga rättigheter samt för att fästa världssamfundets uppmärksamhet på karenfolkets utsatta situation och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att uppmärksamma den utsatta situationen för muslimska minoriteter i Myanmar inom ramen för sitt utrikespolitiska arbete och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att hjälpa vissa bönder inom UNODC:s skördeutbytesprogram att lättare kunna sälja sina produkter i Europa och tillkännager detta för regeringen.

1 Inledning

Under flera år gick militärdiktaturen i Myanmar i en demokratisk riktning och man har genomfört vissa viktiga reformer. År 2010 släpptes exempelvis oppositionsledare Aung San Suu Kyi fri i samband med att allmänna val hölls för första gången på 20 år. År 2011 var ytterligare en milstolpe då en civil regering valdes och 2012 valdes även många medlemmar av oppositionen in i parlamentet. Det är dock en lång väg kvar till fullvärdig demokrati. Grundlagen från 2008 förbjöd fortfarande Suu Kyi från att kandidera till presidentposten i valet 2015, militären besitter en fjärdedel av platserna i båda kamrarna och det pågår fortfarande allvarliga brott mot mänskliga rättigheter i

landet. Landets minoriteter saknar fortfarande verklig politisk representation och våldsamma övergrepp mot olika folkgrupper förekommer.

Enligt Human Rights Watch har Burmas demokratisering övergått till en massiv människorättskris och humanitär kris. Sedan augusti 2017 har militären begått massmord, sexuellt våld och storskaliga mordbränder mot Rohingyaminoriteten i Rakhine, handlingar som Human Rights Watch bedömer som brott mot mänskligheten. Den interna konflikten mellan militären och vissa etniska minoriteter i landets norra delar har intensifierats och under Aung San Suu Kyis ledarskap har förföljelsen av journalister, aktivister och regimkritiker ökat. Militären fortsätter att vara landets mäktigaste institution och står utanför det civila styrets kontroll.¹

Sverigedemokraterna ser naturligtvis positivt på de reformer som genomförts i Myanmar, men mot bakgrund av situationen i landet anser vi att man varit för naiv i bedömningen av det politiska läget i Myanmar. Gällande beslutet den 22 april 2013 att häva merparten av sanktionerna menar vi att man borde ha ställt tydligare krav vad gäller mänskliga rättigheter, politiska fångar, etniska konflikter och minoriteters rättigheter och ställning.

I den fortsatta kontakten med Myanmar från Sveriges, FN:s och EU:s sida är det av stor vikt att Sverige verkar för att det ställs tydliga krav på Myanmar vad gäller fortsatta reformer innan ytterligare förmåner ges. Det internationella samfundet bör även vara tydligt med att nuvarande regering måste leva upp till de krav som ställs i FN:s resolutioner mot landet. Vad gäller respekt för mänskliga rättigheter behöver kraftiga förbättringar genomföras och politiska fångar frigges. För att motverka etniska konflikter och få ett slut på det väpnade våld som råder behöver en politisk dialog inledas. Övergrepp från militärjuntan på minoritetsbefolkningar måste få ett slut och minoriteters rättigheter och ställning behöver säkerställas.

2 Karenfolket

Karenfolket är en buddhistisk och kristen minoritet med hemvist i sydöstra Myanmar. Sedan självständigheten från den brittiska kolonialmakten 1948 har karenfolket varit utsatt för allvarliga förföljelser. Karenerna har vägrat att ge upp sitt språk, sin kultur och sina religiösa traditioner och för sedan flera decennier en väpnad motståndskamp mot den burmesiska diktaturen med syftet att skydda civila och vinna ökad autonomi inom den burmesiska statens ramar.

I syfte att demoralisera den kareniska gerillan har regeringstrupperna inriktat sig på att attackera civila mål. Under regeringsoffensiverna, som ofta antagit formen av etnisk rensning, har tortyr och våldtäkter riktade mot karenfolket varit vanligt förekommande. Cirka en miljon karener beräknas idag leva som internflyktingar inom Myanmar:s gränser och mer än 100 000 karener har tagit sin tillflykt till flyktingläger i Thailand. Strider mellan kareniska miliser och regeringens säkerhetsstyrkor fortsatte under 2016 och 2017.

Trots att övergreppen mot karenfolket ännu är pågående och trots att inbördeskriget mellan karenerna och den burmesiska regimen är en av världens äldsta pågående konflikter, har frågan rönt liten internationell och medial uppmärksamhet.

¹ <https://www.hrw.org/asia/burma>.

Sverigedemokraterna menar att det är av stor vikt att regeringen intensifierar sina ansträngningar i syfte att fästa uppmärksamhet på karenfolkets utsatta situation samt intensifierar stödet för karenfolkets strävanden efter ökad autonomi, demokrati och mänskliga rättigheter.

3 Förtryck av muslimska minoriteter

Myanmar är ett land som bär på en rik och mångfasetterad kulturhistoria. Rent befolkningsmässigt består landet endast till ca 70 % av den dominerande nationaliteten buddhistiska myanmarier, medan den övriga andelen om ca 30 % utgörs av landets över hundra minoriteter.

Tyvärr finns det i landet även en historia av att förfölja de muslimska minoriteterna. Två relativt stora sådana folkgrupper är de muslimska rohingya och rakhin. Rohingya-minoriteten är främst bosatt i Arakanområdet på gränsen mot Bangladesh, och utmärker sig, vid sidan av religionen, genom att de talar ett bengaliskt språk som bär likheter med Cittagoniandialekten som talas i Bangladesh. Inte sällan refereras de också till som just bengaler.

Rakhinminoriteten bor längs kustremsan i väster, men även nära gränsen till Bangladesh. Rakhin erkänner sig till islam, men talar till skillnad från rohingya burmesiska och ses ofta som burmesiska muslimer.

Tillsammans med andra mindre muslimska minoriteter utgör de ca 4 % av landets befolkning. Sedan militärkuppen 1962 har juntan gradvis infört bestämmelser som tagit ifrån muslimerna deras medborgerliga rättigheter. Exempelvis kräver en lagstiftning från 1982 att Myanmars medborgare ska tillhöra en nationellt godkänd minoritet. Resultatet av denna lagstiftning blev att en stor del av landets muslimer med rötter i Indien eller Bangladesh – men även barn till burmesiska medborgare om de fötts utomlands och varit muslimer – har förnekats medborgarskap och gjorts statslösa. Detta har medfört att många muslimer i Myanmar blivit utestängda från offentliga anställningar, utbildning och sjukvård samt att de till och med kan ställas inför rätta om de ingår äktenskap utan det tillstånd som bara medborgare kan få.

Vid sidan av diskriminerande lagstiftning har även betydande våldsamheter mot de muslimska minoriteterna förekommit på senare år.

2015 tog regeringen ytterligare ett steg i den institutionella diskrimineringen av i första hand de muslimska men även andra minoriteter i och med ett domstolsbeslut, enligt vilket de som innehar så kallade vitkort inte längre kommer kunna rösta i allmänna val. Regeringen har även beslutat att alla rohingya kommer att registreras som bengaler i folkräkningen, ett epitet som används för att utmåla folket som invandrare från Bangladesh. Regeringen har även redovisat en ny politisk plan för delstaten Rakhine vilken enligt bedömare syftar till att ytterligare fördjupa minoriteternas utsatthet. Planens offentlighöjande var en bidragande utlösande faktor till storskaliga flyktingströmmar via havet mot Thailand och Malaysia.

I en rapport som lämnades till UNHCR 2018 beskrivs hur 25 000 människor ur rohingyaminoriteten har dödats av Myanmars militär, samtidigt som över 700 000 människor flytt över gränsen till Bangladesh.

4 Den allmänna utvecklingen i landet

Sverigedemokraterna ser förvisso positivt på Myanmars generella långsiktiga utvecklingsbana och den demokratiseringsprocess landet påbörjat, men däremot oroas vi av att det läggs nya lagförslag som går i motsatt riktning. Vi anser det viktigt att situationen för de olika minoriteterna i Myanmar inte glöms bort i samband med fokus på demokratiseringsprocessen. Inte minst då många av våldsamheterna tycks härröra ifrån antimuslimska uppfattningar bland den buddhistiska majoritetsbefolkningen och därmed även riskerar att fortskrida trots att den forna militärjuntans inflytande minskar. Vi anser därför att det är viktigt att regeringen verkar för att uppmärksamma den utsatta situationen för samtliga minoriteter i Myanmar inom ramen för sitt utrikespolitiska arbete.

5 Stöd till jordbrukare som ingår i UNODC:s skördeutbytesprogram i Shanstaten

Myanmar har länge varit drabbat av ett inbördeskrig i vilket flera etniska minoriteter kämpat för etablerandet av oberoende republiker. Den absolut viktigaste inkomstkällan för utbrytarrepubliken Shanstaten har varit, och är fortfarande, opium och heroin. Det finns inga tillförlitliga siffror på hur mycket som produceras men under 2015 beslagtogs den burmesiska regeringen 1,5 ton opium som man hävdar hade producerats i området. I tillägg till detta beslagtogs nästan 50 miljoner amfetamintabletter, vilket tyder på att storskalig produktion pågår. Narkotikaproduktionen har varit en viktig finansieringskälla för utbrytarrepublikens arméer, men är också en stoppkloss i fredsprocessen eftersom ett fredsavtal med Myanmars regering skulle innebära ett slut på den mycket lukrativa handeln.

Som en del av ett långsiktigt projekt mot inhemsk produktion och handel med narkotika skrev regeringen år 2014 på ett fyraårigt avtal med FN:s organ mot brott och narkotika (UNODC) som syftar till att hjälpa bönder i Shanstaten att byta ut opium mot kaffe- och gummipalmproduktion. Enligt avtalet ska regeringen också stötta utvecklingen av sjukvård, utbildning och infrastruktur i området. Programmet har rönt viss framgång men vissa inom den etniska minoriteten i Shanstaten är tveksamma till samarbete med regeringen, med vilken regionen fortfarande ligger i krig. Det finns också rapporter om att narkotikahandlare använt påtryckningar mot bönder för att tvinga dessa att fortsätta med opiumproduktion.

Den 12 oktober 2018 utgjorde dock en milstolpe för odlarna i södra Shanstaten – denna dag exporterades den första sändningen av kaffe till Europa. En skörd som kom från ett område bestående av sextio byar i området. Enligt företrädare för UNODC var detta ”dagen man väntat på i tre år”.

Sverigedemokraterna ser hoppfullt på utvecklingen i landet och hoppas att regeringen ska kunna slutföra fredsförhandlingarna i samtliga landets oroliga regioner. En viktig pusselbit i detta är att stödja jordbrukare som väljer att sluta med opiumproduktionen, eftersom denna underblåser konflikten.

Sverigedemokraterna föreslår därför att regeringen, så länge Sverige kvarstår som medlem i EU, inom EU tar initiativ till ett projekt för att hjälpa bönder som ingår i skördeutbytesprogrammet att sälja sina produkter i EU. Bönderna befinner sig ofta i otillgängliga bergstrakter med dålig infrastruktur och arbetar dessutom ofta i relativt

liten skala, varför lönsamheten uppenbarligen blir ett problem. Ett sätt att stödja dessa bönder skulle kunna vara att införa viss produktmärkning. Vi vill också att regeringen tar initiativ till reform av GSP-systemet för att minska tarifferna på sådana produkter. Om metoden slår väl ut bör den kunna expanderas till att omfatta alla UNODC:s skördeutbytesverksamheter.

Markus Wiechel (SD)

Björn Söder (SD)

Lars Andersson (SD)

Sara Seppälä (SD)

Ludvig Aspling (SD)

Tobias Andersson (SD)